

Άννα Εμ. Πλεύρη
Δικηγόρος,
Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Λευκωσίας,
Δ.Ν. Α.Π.Θ.

Επιμορφωτικό Σεμινάριο Δικαστικών Λειτουργών διοργάνωσης ΕΣΔΙ,
Λάρισα, 18.09.2020

Θέμα Εισήγησης: «Κατάχρηση δικαιώματος στην αναγκαστική εκτέλεση – Σύγχρονες νομολογιακές εφαρμογές».

Περιεχόμενα:

- I.** Η θεμελίωση της απαγόρευσης καταχρηστικής επίσπευσης αναγκαστικής εκτέλεσης
- II.** Η δημοσίου δικαίου αξίωση προς αναγκαστική εκτέλεση
- III.** Περιπτώσιολογία καταχρηστικής (ή μη) αναγκαστικής εκτέλεσης, σύμφωνα με τη νομολογία
- IV.** Η προφανής αντίθεση της επισπευδόμενης διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης στα αντικειμενικά όρια που θέτει η ΑΚ 281, ως λόγος ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ
- V.** Προθεσμία προβολής λόγου ανακοπής, ο οποίος βασίζεται σε καταχρηστική αναγκαστική εκτέλεση

I. Η θεμελίωση της απαγόρευσης καταχρηστικής επίσπευσης αναγκαστικής εκτέλεσης

Η ιδέα του «εξανθρωπισμού του δικαίου», η οποία αξιοποιήθηκε από τον ΑΚ με το άρθρο 281, θεσμοθέτησε, ως γνώμονα της συναλλακτικής συμπεριφοράς την τήρηση της αρχής της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών. Πρόκειται για παράνομη συμπεριφορά ενός προσώπου, όταν αυτό ενεργεί χωρίς δικαίωμα ή κατ' ενάσκηση δικαιώματος, το οποίο όμως από άποψη έννομης τάξης είναι μικρότερης σπουδαιότητας, είτε ασκείται υπό περιστάσεις που καθιστούν την άσκηση αυτού καταχρηστική, σύμφωνα με το άρθρο 25 § 3 του Συντάγματος ή την ΑΚ 281 (ΑΠ 1291/2019 και 1292/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Η ΑΚ 281 ορίζει ότι η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται, αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης, προκειμένου η άσκηση του δικαιώματος να θεωρηθεί ως καταχρηστική, θα πρέπει η προφανής υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο οικονομικός ή κοινωνικός σκοπός του δικαιώματος να προκύπτει από τη συμπεριφορά του δικαιούχου που προηγήθηκε ή τις περιστάσεις που μεσολάβησαν ή από άλλα περιστατικά, τα οποία, χωρίς να εμποδίζουν τη γέννηση ή να επάγονται την απόσβεση του δικαιώματος, καθιστούν μη ανεκτή την άσκηση του, κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού έμφορονος ανθρώπου (ΟΛΑΠ 62/1990, ΕλλΔνη 1991, 501=ΕΕΝ 1991.320=ΝοΒ 1991.389·ΟΛΑΠ 17/1995, ΕλλΔνη 1995.1531· ΑΠ 893/2008 Αρμ 2009.66·ΑΠ 1183/2009, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·ΑΠ 1627/2012, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 2045/2014, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΓρεβ 5/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Καλή πίστη είναι η ευθύτητα, εμπιστοσύνη και εντιμότητα, η οποία απαιτείται να κρατεί στις συναλλαγές. Η συναλλακτική καλή πίστη επιβάλλει στα μέρη μιας έννομης σχέσης την αμοιβαία υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους και κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους τα δικαιολογημένα συμφέροντα και τις δικαιολογημένες προσδοκίες του άλλου μέρους (ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.). Αντικειμενικά καλή πίστη δε είναι η ευθύτητα και η εντιμότητα που υπαγορεύεται σε κάθε άνθρωπο από τις ανάγκες της κοινωνικής συμβίωσης (ΕφΑθ 2747/1997, ΕλλΔνη 39.898),

Ως χρηστά ήθη νοούνται τα κριτήρια κοινωνικής ηθικής, τα οποία κρατούν κατά τη γενική αντίληψη των εντίμων, χρηστών, λογικών και συνετών ανθρώπων.

Προκειμένου, λοιπόν, να κριθεί αν σε συγκεκριμένη συμπεριφορά υπάρχει αντικειμενική αντίθεση προς τα χρηστά ήθη, την οποία δεν αποκλείει η ύπαρξη σχετικού δικαιώματος, συνεκτιμώνται παράγοντες όπως τα κίνητρα και ο σκοπός του υποκειμένου της συμπεριφοράς, το είδος των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και όλες οι λοιπές περιστάσεις πραγμάτωσης της εν λόγω συμπεριφοράς (ΑΠ 119/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·ΜΠρΓρεβ 5/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.).

Ο κοινωνικοοικονομικός σκοπός του δικαιώματος συνιστά δε το όριο, το οποίο συνυπάρχει στο δικαίωμα από την ανάγκη διαφύλαξης του γενικότερου συμφέροντος του κοινωνικού συνόλου. Τα ως άνω κριτήρια είναι αντικειμενικά. Έτσι, δεν απαιτείται πταίσμα αυτού που ασκεί το δικαίωμα, είναι δε αδιάφορο ποια υπήρξαν τα ελατήρια του ή εάν η κατάχρηση του δικαιώματος οφείλεται ή μη σε υπαιτιότητα του δικαιούχου

(ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.). Για να υπάρξει, εξάλλου, κατάχρηση δεν αρκεί η απλή υπέρβαση των ορίων της ΑΚ 281, αλλά απαιτείται προφανής υπέρβαση υπό την έννοια της κατάφορης πρόσκρουσης στο κοινό περί δικαίου συναίσθημα, ώστε να αξίζει να θυσιαστεί η ασφάλεια των συναλλαγών και του δικαίου χάριν της επιείκειας. Αναφορικά με το ζήτημα, αν οι συνέπειες τις οποίες επάγεται η άσκηση του δικαιώματος είναι επαχθείς για τον υπόχρεο, αυτό πρέπει να αντιμετωπίζεται και σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες συνέπειες, που μπορεί να επέλθουν σε βάρος του δικαιούχου από την παρακώλυση της ικανοποίησης του δικαιώματος του. Εν κατακλείδι, στην σχετική απόφαση, λαμβάνει χώρα στάθμιση των αντιτιθέμενων συμφερόντων των μερών και προκρίνονται εκείνα τα συμφέροντα, τα οποία παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη σπουδαιότητα για την κοινωνική τάξη και ευρυθμία (ΟΛΑΠ 17/1997, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·ΑΠ 791/2015·ΕφΘεσ 395/2017 ΕπισκΕμπΔ 2017.514·ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.).

Συμπεριφορά αντίθετη στις αρχές της καλής πίστης και των χρηστών ηθών, μπορεί βεβαίως να υπάρξει και κατά την επιχείρηση των διαδικαστικών πράξεων, χωρίς, όμως, ο δικονομικός νομοθέτης να έχει διατυπώσει γνήσιες κυρώσεις σχετικά με αυτήν. (Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νίκας), ΚΠολΔ Ι, 2000, άρθρο 116, αριθ.1.253. Για την καλόπιστη διεξαγωγή της αναγκαστικής εκτελέσεως, βλ. Νίκα, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι Γενικό Μέρος, (2010), παρ.6, σελ. 131επ.).

Μία από τις ειδικότερες εκφάνσεις της αρχής της αναλογικότητας, άλλωστε, η οποία διέπει το σύνολο της έννομης τάξης, αποτελεί και η αρχή της ελάχιστης δυνατής προσβολής ή του ηπιότερου μέσου. Η εν λόγω αρχή προβλέπει την επιβολή εκείνου του μέτρου από τα περισσότερα διαθέσιμα, το οποίο αποδεικνύεται ως λιγότερο επαχθές για το άτομο. Άλλη μορφή της αναλογικότητας συνιστά και η αρχή της αποφυγής ασύμμετρων ή δυσανάλογων συνεπειών από την επιβολή του μέτρου. Στο πλαίσιο αυτής της αρχής γίνεται στάθμιση κόστους – οφέλους από τις συνέπειες του μέτρου (ΟΛΑΠ 10/2003, ΧρΙΔ 2003.451= ΑΡΧΝ 2003.651= ΕΕμπΔ 2003.904= ΕλλΔνη 2003.405· ΟΛΑΠ 43/2005, ΕλλΔνη 2005.1649= ΔΦορ 2006.1331· Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, έκδοση 9η, 2008, σελ. 202 και 203),

Επιπρόσθετα, η κατάχρηση δικαιώματος εμφανίζεται και υπό τη μορφή της έλλειψης δικαιολογημένου συμφέροντος, η οποία πρέπει να διαπιστώνεται *in concreto*. Τέτοια περίπτωση αποτελεί και η επιλογή επαχθέστερου μέσου για την ικανοποίηση ενός δικαιώματος (Φίλιος, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, έκδοση 4η, 2011, σελ. 176),

όταν υπάρχει η δυνατότητα άμεσης και πλήρους ικανοποίησης με άλλον ηπιότερο τρόπο.

Η σύμφωνη με την καλή πίστη επίσπευση και διεξαγωγή της αναγκαστικής εκτέλεσης αποτελεί, λοιπόν, μια ακόμη έκφανση της αρχής της αναλογικότητας, η οποία επιτάσσει και κατά την εκτελεστική διαδικασία να εφαρμόζεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση το ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό (που είναι η ικανοποίηση του συγκεκριμένου κάθε φορά δανειστή) μέσο εκτέλεσης. Να διενεργείται δηλαδή η αναγκαστική εκτέλεση στην απαιτούμενη έκταση και «ένταση», μέτρο το οποίο συγκεκριμενοποιείται ad hoc.

Η αρχή της αναλογικότητας, με τις επιμέρους αρχές στις οποίες αναλύεται, θέτει όρια, τα οποία απαγορεύουν τη χρήση μέσων εκτέλεσης άρα και την επιχείρηση των σχετικών πράξεων εκτέλεσης, όταν τα μέσα αυτά δεν είναι κατάλληλα για να επιτύχουν τον σκοπό της εκτελεστικής διαδικασίας (*αρχή της καταλληλότητας*), όταν δεν είναι αναγκαία επειδή υπάρχει άλλο ηπιότερο μέσο (*αρχή της αναγκαιότητας ή του ηπιότερου μέσου*) καθώς και όταν προκαλούν ζημία, η οποία είναι δυσανάλογα μεγάλη και επιβαρυντική για τον θιγόμενο, γιατί τα ωφελήματα που επιδιώκει ο επισπεύδων με τις πράξεις εκτέλεσης δεν βρίσκονται σε αρμόζουσα λογική ακολουθία με τις αρνητικές επιπτώσεις αυτής για τον καθ' ου η εκτέλεση (*αρχή αναλογικότητας υπό στενή έννοια*) (*ΟΛΑΠ 2101/1984, ΝοΒ 1985.648·ΟΛΑΠ 43/2005, ΕλλΔνη 2005.1649=ΔΦορΝ 2006.1331·ΜΠρΧαλκιδ 174/2019, Αρμ 2019.57*).

Η απαγόρευση της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος κατά την άσκηση των διαδικαστικών πράξεων έχει επισημανθεί νομολογιακά σε πληθώρα περιπτώσεων, οι οποίες μπορούν να ομαδοποιηθούν ως εξής: **α)** ως περιπτώσεις κακόπιστης συμπεριφοράς του διαδίκου, λ.χ όταν η συγκεκριμένη συμπεριφορά του διαδίκου έρχεται σε κατάφωρη αντίθεση με προηγούμενη ενδοδιαδικαστική ή εξώδικη συμπεριφορά του, η οποία δημιούργησε στον αντίδικο του εύλογη εμπιστοσύνη, ότι δεν θα ασκήσει το δικαίωμα του (*ΜΠρΚορινθ 485/2010, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·ΜΠρΑθ 301/2018, αδημ.*). Προκειμένου, λοιπόν, να χαρακτηριστεί καταχρηστική η άσκηση του δικαιώματος, απαιτείται να έχει δημιουργηθεί στον υπόχρεο, δυνάμει της συμπεριφοράς του δικαιούχου σε συνάρτηση και με εκείνη του υπόχρεου, και μάλιστα ευλόγως, η πεποίθηση ότι ο δικαιούχος δεν πρόκειται να ασκήσει το δικαίωμα του (*ΑΠ 395/2009, ΕλλΔνη 2009.420· ΜΠρΑθ 301/2018, αδημ.*). Η προηγηθείσα συμπεριφορά του δικαιούχου μπορεί να συνίσταται σε θετική πράξη ή παράλειψη του. Περαιτέρω, όταν η κατάσταση που έχει ήδη δημιουργηθεί ανατρέπεται με την άσκηση του

δικαιώματος ή προκαλούνται εξ αυτού του λόγου στον υπόχρεο δυσμενείς επιπτώσεις στα συμφέροντα του ή/και επαχθείς συνέπειες (όχι κατ'ανάγκη αφόρητες), οπότε με γνώμονα την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη η νέα κατάσταση δεν είναι ανεκτή, ώστε, μετά και από αντιστάθμιση τους προς το συμφέρον, το οποίο εξυπηρετεί για τον δικαιούχο η άσκηση του δικαιώματος, να κρίνεται επιβεβλημένη, προς αποτροπή των επαχθών για τον υπόχρεο συνεπειών, η θυσία του αξιούμενου δικαιώματος (ΟΛΑΠ 8/2001, ΕλλΔνη 2001.382=ΕπισκΕμπΔ 2001.392·ΟΛΑΠ 2/2019, ΕφΑΔΠολΔ 2019.534=ΧρΙδ 2019.504· ΑΠ 395/2009, ΕλλΔνη 2009.420· ΜΠρΑθ 301/2018, αδημ.· ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.).

Η εκτίμηση δε του αν οι συνέπειες που συνεπάγεται η άσκηση του δικαιώματος είναι επαχθείς για τον υπόχρεο, πρέπει να λαμβάνει χώρα λαμβάνοντας υπόψη και τις αντίστοιχες συνέπειες, οι οποίες μπορεί να επέλθουν σε βάρος του δικαιούχου από την παρακώλυση της ικανοποίησης του δικαιώματος του (ΑΠ 65/2005, ΕλλΔνη 2005.764· ΑΠ 1878/2007, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·ΑΠ 263/2007, ΝοΒ 2008.866·ΑΠ 395/2009, ΕλλΔνη 2009.420) Επιπρόσθετα, οι πράξεις του υπόχρεου και η διαμορφωθείσα υπέρ αυτού κατάσταση πραγμάτων, είναι αναγκαίο να τελούν σε αιτιώδη σχέση προς την προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου, καθώς σύμφωνα με τους κανόνες της καλής πίστης, ο υπόχρεος δεν μπορεί να επικαλεσθεί προς απόκρουση του δικαιώματος, συνέπειες, οι οποίες απορρέουν από πράξεις άσχετες προς την συμπεριφορά του δικαιούχου [ΟΛΑΠ 62/1990, ΕλληΔνη 1991.501= ΕΕΝ 1991.320=ΝοΒ 1991.389· ΑΠ 563/2003ξΑΠ 65/2005, ΕλλΔνη 2005.764· ΑΠ 395/2009, ΕλλΔνη 2009.420· ΑΠ 535/2015 (αδημ.)], **β**) ως περιπτώσεις συμπεριφοράς εναντίον των χρηστών ηθών, λ.χ όταν ο ενεργών την διαδικαστική πράξη επιχειρεί να αντλήσει όφελος από τον δικό του δόλο ή από την δική του κακοπιστία και **γ**) σε περιπτώσεις κατάχρησης δικονομικών δυνατοτήτων, όταν υφίσταται δυσαναλογία μεταξύ του χρησιμοποιούμενου μέσου και σκοπού ή όταν ενεργούνται διαδικαστικές πράξεις, οι οποίες τείνουν σε παρέλκυση της δίκης (ΟΛΑΠ 62/1990, ΕλλΔνη 1991.501=ΕΕΝ 1991.320=ΝοΒ 1991.389·ΟΛΑΠ 17/1995 ΕλλΔνη 1995.1531 ·ΜΠρΓρεβ 5/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΛαμ 42/2019, ΝΟΜΟΣ).

II. Η δημοσίου δικαίου αξίωση προς αναγκαστική εκτέλεση

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 20 § 1 και 25 § 3 του Συντάγματος, 281 ΑΚ, 116 και 933 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι άσκηση ουσιαστικού δικαιώματος, το οποίο ανήκει στο δημόσιο δίκαιο, αποτελεί και η μέσω αναγκαστικής

εκτέλεσης ικανοποίηση (πραγμάτωση) της απαίτησης του δανειστή. Επομένως, λόγω της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ μπορεί να αποτελέσει και η (προφανής) (ΑΠ 893/2008 Αρμ. 2009.66 ·ΑΠ 939/2019, www.areiospagos.gr· ΜΠρΤρικ 24/2020, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΠατρ 937/2019, ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ· ΜΠρΙωαν 290/2019, αδημ.) αντίθεση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης στα ακραία αξιολογικά (αντικειμενικά) όρια της καλής πίστης ή των χρηστών ή των ηθών ή του κοινωνικού ή οικονομικού σκοπού του δικαιώματος, που θέτει η έχουσα έντονο χαρακτήρα δημόσιας τάξης ΑΚ 281 και η εντεύθεν ακυρότητα της εκτέλεσης (ΟλΑΠ 49/2005, ΕλλΔνη 2006.80=ΝοΒ 2006.378·ΟλΑΠ 12/2009 ΑρχΝ 2009.708, σημ. Χ. Νικολαΐδη, ΑρχΝ 2009.712=ΝοΒ 57.1417· ΑΠ 95/2006, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 385/2010 ΕλλΔνη 51.994 ·ΜΠρΘεσ 2041/2016, ΕλλΔνη 2016.878· ΜΠρΑθ 301/2018, αδημ. ·ΜΠρΛαμ 42/2019, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΠατρ 937/2019, ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ·ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.), ακόμη και αν αυτή επισπεύδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ/τος της 17ης.7/13ης.8.1923, του ΚΕΔΕ κ.ά. (ΑΠ 152/1989 ΕλλΔνη 1990.1424·ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.). Όταν, λοιπόν, η παραβίαση των καθιερωμένων από την ΑΚ 281 αρχών είναι προφανής, επιβάλλεται να ισχύσει ο επιτασσόμενος περιορισμός της άσκησης του δικαιώματος προς αποφυγή αφόρητων συνεπειών (ΟλΑΠ 7/1991, ΑρχΝ 1991.647=ΕΕΝ 1992.202=ΝοΒ 1991.1084=ΑρχΝομ 1991.647=ΕΕΝ 1992.202· ΑΠ 1077/2015, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 1291/2019 και 1292/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Επομένως, αναγκαστική εκτέλεση, η οποία αντίκειται σε απαγορευτικό ή επιτακτικό κανόνα δικαίου, όπως είναι και ο περιεχόμενος στην ΑΚ 281, αφού με αυτόν απαγορεύεται η άσκηση του δικαιώματος όταν γίνεται κατά προφανή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος, αποτελεί παράνομη συμπεριφορά, η οποία δημιουργεί υποχρέωση για αποζημίωση, κατά την ΑΚ 914 (ΑΠ 13/2004, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Θεωρία και νομολογία δέχονται, άλλωστε, ότι η εκ μέρους του επισπεύδοντος άσκηση της δημοσίου δικαίου αξίωσης του για ικανοποίηση της απαίτησης του μέσω αναγκαστικής εκτέλεσης, κατά τρόπο αντίθετο προς την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, επιδρά στο κύρος του εκτελεστού τίτλου, με συνέπεια την προσβολή του για ουσιαστικό ελάττωμα του (ΑΠ 95/2006, Δ 2006.475· ΕφΔωδ 17/2005, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·Γέσιου-Φαλτσή, Αναγκαστική Εκτέλεση-Γενικό Μέρος, 1998, σελ.275).

III. Περιπτώσιολογία καταχρηστικής (ή μη) αναγκαστικής εκτέλεσης, σύμφωνα με τη νομολογία

- 1) Δημιουργία εύλογης πεποίθησης στον οφειλέτη, ότι ο δανειστής δεν θα ασκούσε το δικαίωμά του (στον χρόνο που το άσκησε) - Καταγγελία σύμβασης παροχής τραπεζικής πίστωσης και εκτέλεση εκ μέρους της Τράπεζας για είσπραξη απαίτησης

Στο πεδίο των τραπεζικών συμβατικών σχέσεων, η άσκηση ενός δικαιώματος, όπως αυτό της καταγγελίας μίας σύμβασης παροχής τραπεζικής πίστωσης, απαγορεύεται, σύμφωνα με την ΑΚ 281, αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Μόνο, βεβαίως, το γεγονός ότι η άσκηση του δικαιώματος στη συγκεκριμένη περίπτωση επιφέρει βλάβη, έστω και μεγάλη, στον οφειλέτη, δεν αρκεί για να χαρακτηρίσει ως καταχρηστική την άσκησή του, αλλά πρέπει να συνδυάζεται και με άλλες περιστάσεις, όπως συμβαίνει όταν ο δανειστής δεν έχει στην πραγματικότητα συμφέρον από την άσκηση του δικαιώματός του (ΑΠ 535/2015, αδημ.· ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.). Περαιτέρω, ο δανειστής ο οποίος, ασκώντας συμβατικό δικαίωμά του, επιδιώκει την είσπραξη της απαίτησής του, ενεργεί ασφαλώς προς ικανοποίηση θεμιτού συμφέροντός του, συνυφασμένου με τη διαχείριση της περιουσίας του, τον τρόπο της οποίας αυτός ελεύθερα κατ' αρχήν αποφασίζει, εκτός και πάλι, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση υπάρχει προφανής υπέρβαση των αρχών της καλής πίστης, των χρηστών ηθών και του κοινωνικοοικονομικού σκοπού του δικαιώματος (ΟΛΑΠ 5/2011, ΝοΒ 2011.1867=ΕλλΔνη 2011.684=ΠειρΝομ 2011.310=, ΧρΙΔ 2012.103· ΑΠ 823/2010, ΕλλΔνη 2011.752,787· ΑΠ 91/2011, ΝοΒ 2011.1524· ΜΠρΠειρ (Ναυτ) 1962/2020, αδημ.). Περί προφανούς υπέρβασης πρόκειται και όταν η συμπεριφορά του δανειστή, η οποία προηγήθηκε της άσκησης του δικαιώματός του, σε συνδυασμό με την πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε στο μεσοδιάστημα, δημιούργησαν στον οφειλέτη την εύλογη πεποίθηση ότι ο δανειστής δεν θα ασκούσε το δικαίωμά του στο χρόνο που το άσκησε, με αποτέλεσμα η πρόωγη άσκησή του να προκαλεί επαχθείς συνέπειες στον οφειλέτη και να εμφανίζεται έτσι, ως αδικαιολόγητη και καταχρηστική (ΟΛΑΠ 8/2018 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 1472/2004, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 331/2009, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 385/2010, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 1352/2011 ΕΕμπΔ 2012.417· ΑΠ 106/2013 ΧΡΙΑ 2013. 584· ΑΠ 1504/2014, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ

1873/2014, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΕφΠειρ. 523/2015, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·ΜΠρΠατρ 937/2019, ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ·ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.).

Το ζήτημα, αν οι συνέπειες που συνεπάγεται η άσκηση του δικαιώματος είναι επαχθείς για τον υπόχρεο, πρέπει βεβαίως να αντιμετωπίζεται και σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες συνέπειες, οι οποίες μπορεί να επέλθουν σε βάρος του δικαιούχου από την παρακώλυση της ικανοποίησης του δικαιώματος του (ΟΛΑΠ 6/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 381/2009, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·ΑΠ 385/2010 ΕφΑΔ 2010, 1136·ΑΠ 736/2012, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Περαιτέρω, οι τράπεζες, ως χρηματοδοτικοί οργανισμοί, οι οποίοι ασκούν αποφασιστική επίδραση στην ανάπτυξη και στη λειτουργία των χρηματοδοτούμενων από αυτές επιχειρήσεων, έχουν αυξημένη ευθύνη κατά την άσκηση του χρηματοδοτικού τους έργου και οφείλουν να μεριμνούν για τα συμφέροντα των επιχειρήσεων τις οποίες χρηματοδοτούν, αφού από την φύση της η πιστωτική σχέση, ως διαρκής έννομη σχέση ιδιαίτερης εμπιστοσύνης μεταξύ των συμβαλλομένων, επιβάλλει την υποχρέωση πίστης και προστασίας, από την πλευρά των τραπεζών, των συμφερόντων των πελατών τους, ώστε να αποφεύγονται υπέρμετρα επαχθείς συνέπειες για τους τελευταίους (ΕφΑθ 2722/2016, ΔΕΕ 2017.544·ΠΠρΠατρ 104/2014, ΕΠολΔ 2014.511·ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.). Συνεπώς, η άσκηση των δικαιωμάτων τους θα πρέπει να κυριαρχείται από τις αρχές της καλόπιστης και σύμφωνης με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη εκπλήρωσης των οφειλόμενων παροχών, στο πλαίσιο δηλαδή των ΑΚ 178, 200 και 288 και να αποφεύγεται αντίστοιχα κάθε κατάχρηση στη συμπεριφορά τους (ΑΠ 565/2017 ΤΝΠ ΔΣΑ Ισοκράτης· ΑΠ 1185/2019 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.). Έτσι, σε περίπτωση δυσχέρειας του πιστούχου της τράπεζας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του από την πιστωτική σύμβαση, λόγω πρόσκαιρης οικονομικής αδυναμίας του, η οποία όμως υπερβαίνει τα όρια της αντοχής του, η καλόπιστη από την πλευρά της τράπεζας συμπεριφορά επιβάλλει σε αυτήν την υποχρέωση να ανεχθεί μια εύλογη καθυστέρηση στην εκπλήρωση της παροχής του οφειλέτη, ιδίως όταν η επιδίωξη της άμεσης εκπλήρωσης της παροχής του πρόκειται να οδηγήσει σε πλήρη οικονομική καταστροφή του οφειλέτη, χωρίς ουσιαστικό κέρδος για την ίδια την τράπεζα (ΠΠρΗρακλ 33/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.). Κατά την έννοια αυτή, η τράπεζα θα πρέπει, σε περίπτωση πρόσκαιρης οικονομικής εξασθένησης του πελάτη της, να αποφύγει την εσπευσμένη καταγγελία της μεταξύ τους πιστωτικής σύμβασης, προπάντων όταν οι απαιτήσεις της είναι ασφαλισμένες με εμπράγματα ή προσωπικές ασφάλειες, ο δε πελάτης της βρίσκεται

σε άμεση οικονομική εξάρτηση από αυτήν και δεν οφείλει σε τρίτους, διότι τότε οι παραπάνω ενέργειές της προσλαμβάνουν καταχρηστικό χαρακτήρα (*ΑΠ 1352/2011 ΧρΙΔ 2012.663= ΕΕμπΔ 2012.417· ΑΠ 1185/2019 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΕφΑρ 17/2017, ΔΕΕ 2019.421· ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.*). Η ως άνω υποχρέωση των τραπεζών να μην εκθέτουν χωρίς σοβαρό λόγο σε κίνδυνο τα συμφέροντα των πελατών τους βρίσκει εφαρμογή (και) στην περίπτωση της άκαιρης και καταχρηστικής (κατά την ΑΚ 281) καταγγελίας της πιστωτικής σχέσης, η οποία υφίσταται όταν ο πιστούχος βρίσκεται σε άμεση εξάρτηση από την τράπεζα και η τελευταία ανέχθηκε συγκεκριμένη συμπεριφορά αυτού για ικανό χρονικό διάστημα ή όταν το κλείσιμο του λογαριασμού γίνεται χωρίς συμφέρον της τράπεζας και με σημαντική ζημία για τον δανειοδοτούμενο πελάτη της (*ΕφΠειρ 753/2009, ΔΕΕ 2010.70· ΠΠρΗρακλ 44/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΠΠρΤρικ 70/2017, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.*).

2) Αναγκαστική κατάσχεσης πράγματος του οφειλέτη αξίας δυσαναλόγως μεγαλύτερης από το ύψος της ουσιαστικής αξίωσης του επισπεύδοντος

Ο περιορισμός της καταχρηστικής άσκησης της αξίωσης για αναγκαστική εκτέλεση εκδηλώνεται ως απειλή ακυρότητας της αναγκαστικής κατάσχεσης πράγματος του οφειλέτη αξίας δυσαναλόγως μεγαλύτερης από το ύψος της ουσιαστικής αξίωσης του επισπεύδοντος ή της κατάσχεσης ορισμένου πράγματος, όταν υπάρχουν άλλα αντικείμενα δεκτικά κατάσχεσης που υπερκαλύπτουν το ποσόν της εκτελούμενης αξίωσης ή όταν υπάρχει άλλο πράγμα κυριότητας του καθ' ου μικρότερης αξίας, που υπερκαλύπτει την απαίτηση του επισπεύδοντος (*ΟΛΑΠ 49/2005 ΕλλΔνη 2006, 80· ΟΛΑΠ 1/2009, ΑρχΝ 2009.708· ΑΠ 385/2010 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΛαμ 42/2019, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΧαλκιδ 174/2019, Αρμ 2019.57. Βλ. και Γέσιου – Φαλτσή, Γενικό Μέρος, σελ. 154 επ., 160 επ., 572 επ.· Βαθρακοκοίλη, Ερμηνεία ΚΠολΔ, άρθρο 951, παρ. 13-14, σελ 664-665*).

Στις εν λόγω περιπτώσεις, ο καθ' ου η εκτέλεση δικαιούται να προβάλλει μέσω ανακοπής αντιρρήσεις κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης και να ζητήσει τον περιορισμό της κατάσχεσης, το δε δικαστήριο της εκτέλεσης θα περιορίσει χωρίς να ακυρώσει την κατάσχεση (*ΕφΑθ 715/2000 ΑρχΝ 2001.235· ΜΠρΛαμ 42/2019, ΝΟΜΟΣ*). Επί παραδείγματι, έχει κριθεί (*ΜΠρΛαμ 42/2019, ΝΟΜΟΣ*) ότι η επιβληθείσα αναγκαστική κατάσχεση περιουσίας συνολικού ύψους 206.600 ευρώ για απαίτηση ποσού ευρώ 63.502,18, μολονότι ο καθ' ου η εκτέλεση ήταν είναι κύριος ακινήτων μικρότερης αξίας που θα μπορούσαν να κατασχεθούν, ήταν μέτρο

εξαιρετικής σκληρότητας για τον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη και υπερβαίνουσα τα ανεκτά όρια θυσίας του, ότι προσέκρουσε στην ΑΚ 281 και ήταν, εξ αυτού του λόγου, υπέρμετρα επαχθής και κατ' επέκταση καταχρηστική για τον ανακόπτοντα, ως αντιβαίνουσα ευθέως στην αρχή της αναλογικότητας, η οποία αποτυπώνεται ειδικότερα στη διάταξη του άρθρου 951 § 2 ΚΠολΔ, ως ιδιαίτερη έκφανση της αρχής της απαγόρευσης καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος. Κρίθηκε δε ότι η αξία της κατασχεθείσας περιουσίας ήταν δυσαναλόγως μεγαλύτερη και, μάλιστα, υπερτριπλάσια σε σχέση με το ύψος της εκτελούμενης απαίτησης καθώς και ότι η ικανοποίηση της απαίτησης της επισπεύδουσας θα ήταν εφικτή με μόνη την επιβολή αναγκαστικής κατάσχεσης σε ένα εκ των τριών κατασχεθέντων ακινήτων του οποίου η εμπορική αξία (και η τιμή πρώτης προσφοράς), υπερκάλυπτε την εκτελούμενη αξίωση. Κατόπιν τούτων, η κατάσχεση ακυρώθηκε κατά ένα μέρος και κατ' ακρίβεια περιορίστηκε η προσβαλλόμενη έκθεση κατάσχεσης επί ενός ακινήτου.

Επιπρόσθετα, οι πράξεις κατάσχεσης και πλειστηριασμού περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη παραβιάζουν την αρχή της αναλογικότητας υπό στενή έννοια, όταν εμφανίζονται ως μέτρα εξαιρετικής σκληρότητας για τον συγκεκριμένο οφειλέτη, τα οποία υπερβαίνουν τα ανεκτά όρια της θυσίας του, ενώ ταυτόχρονα η απαίτηση που εκτελείται είναι μικρής αξίας και, συνεπώς, έκδηλη η μεγάλη δυσαναλογία μεταξύ του μέσου εκτέλεσης και του σκοπού για τον οποίον αυτό επιβάλλεται. Γίνεται μάλιστα δεκτό ότι η ακυρότητα των εν λόγω πράξεων εκτέλεσης, επέρχεται έστω και αν δεν υπάρχουν άλλα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη τα οποία θα μπορούσαν να κατασχεθούν (*ΑΠ 431/1981, ΝοΒ 1982.413·ΑΠ 69/2001, ΕλλΔνη 2001.916·ΑΠ 2069/2007, ΕφΑΔΠολΔ 2008.232·ΜΠρΧαλκιδ 174/2019, Αρμ 2019.57· Π. Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Γενικό Μέρος, § 9 αριθ. 28*).

Περαιτέρω, στο πλαίσιο συνεκτίμησης του ύψους της απαίτησης για την οποία επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση και της αξίας του κατασχεθέντος ακινήτου, η *ΜΠρΠατρ 267/2014, (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ)*, έκανε δεκτό ότι πρόκειται για καταχρηστική άσκηση της αναγκαστικής εκτέλεσης, όταν αυτή επισπεύδεται για μέρος της συνολικής αξίωσης του δανειστή, το οποίο είναι σημαντικά μικρότερο της αξίας του κατασχεθέντος ακινήτου. Η εν λόγω κατάσχεση κρίθηκε άκυρη, ως καταχρηστική, διότι αφενός η εν λόγω κάθετη ιδιοκτησία συνιστούσε την κύρια κατοικία των ανακοπτόντων και των τριών ανήλικων τέκνων τους και αφετέρου διότι η αναγκαστική εκτέλεση επισπεύδονταν εις βάρος τους, ως προς μέρος μόνον της συνολικής αξιώσεως της επισπεύδουσας εναντίον αυτών, ύψους 50.000 ευρώ από 250.000 ευρώ, και δη

σημαντικά μικρότερο της αξίας του επίμαχου ακινήτου τους, η οποία έγκειτο στο ποσό των 450.000 ευρώ.

Ενδιάφερουσα στην προκείμενη θεματική είναι και η περίπτωση, η οποία κρίθηκε με την ΜΕΦΑθ 334/2019, (αδημ.). Εν προκειμένω, το γεγονός ότι η απαίτηση των επισπευδόντων την εκτέλεση ήταν δυνατό να ικανοποιηθεί με κατάσχεση εις χείρας του ΕΟΠΥΥ, έστω και με καθυστέρηση 4 μηνών, εξαιτίας της γραφειοκρατίας που δυσχεραίνει την κατάσχεση εις χείρας του εν λόγω ΝΠΔΔ, όπως είχαν πράξει και άλλοι απλήρωτοι εργαζόμενοι της ανακόπτουσας, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τα χρήματα εκ του ΕΟΠΥΥ που κατατίθενται αποκλειστικά στον επίδικο τραπεζικό λογαριασμό χρησιμοποιούνται για τρέχουσες ανάγκες των κλινικών, με άμεσο αντίκτυπο στην ποιότητα των παρασχεθεισών προς τους νοσηλευόμενους υπηρεσιών, αλλά και το γεγονός ότι η άμεση ικανοποίηση των καθ' ων εκ των χρημάτων του επίδικου λογαριασμού είναι πιθανό να αποτελέσει παράδειγμα για άλλους εργαζόμενους, οι οποίοι θα προτιμήσουν την άμεση εξόφληση των απαιτήσεών τους από την τετράμηνη αναμονή κατόπιν μιας κατάσχεσης εις χείρας του ΕΟΠΥΥ, οδήγησε το Δικαστήριο στην κρίση ότι η ενέργεια των καθ' ων να επιλέξουν αυτόν τον τρόπο ικανοποίησης των απαιτήσεών τους παραβιάζει τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 § 1 Συντάγματος), και υπερβαίνει σαφώς τα όρια που επιβάλλουν τα χρηστά ήθη (ΑΚ 281). Κατόπιν τούτων, το Δικαστήριο δέχθηκε την ανακοπή και ακύρωσε την κατάσχεση και κάθε συναφή πράξη εκτέλεσης,

3) Καταχρηστική επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης εκ μέρους τράπεζας, διότι η ένδικη απαίτηση κατέστη αμφισβητούμενη με την άσκηση σχετικής αγωγής, με επίκληση αποφάσεων του ΔΕΕ.

Από πρωτοβάθμιο δικαστήριο (ΜΠρΙωαν 290/2019, αδημ.) έχει γίνει δεκτή η άποψη, ότι σε περίπτωση κατά την οποία η απαίτηση της τράπεζας και δη το δάνειο με αξία σε ελβετικό φράγκο κατέστησαν αμφισβητούμενα με την άσκηση σχετικής αγωγής ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου με επίκληση των σχετικών αποφάσεων του ΔΕΕ, τότε η επίσπευση της ένδικης αναγκαστικής εκτέλεσης από την τράπεζα (παρά τη γνώση της περί της εκκρεμούς αγωγής) καθιστά το δικαίωμά της προς αναγκαστική εκτέλεση μη ανεκτό κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου και συνιστά καταχρηστική συμπεριφορά από μέρους της και δη ενέργεια από την οποία προκύπτει προφανής υπέρβαση των αρχών της καλής πίστης, των χρηστών ηθών και του οικονομικού και κοινωνικού σκοπού του

δικαιώματος της, με αποτέλεσμα το δικαστήριο να ακυρώσει την επισπευδόμενη αναγκαστική εκτέλεση

4) Περιπτώσεις, όπου η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης δεν κρίθηκε καταχρηστική

A. Ο Άρειος Πάγος έχει κάνει δεκτό ότι δεν πρόκειται για κατάχρηση δικαιώματος στην αναγκαστική εκτέλεση, λόγω του μακρού χρόνου που παρήλθε από τη διενέργεια του πλειστηριασμού και διανομής του πλειστηριάσματος χωρίς η επισπεύδουσα να οχλήσει ούτε τον οφειλέτη, διότι ο προκείμενος λόγος ανακοπής από μόνος του δεν είναι ικανός να καταστήσει την άσκησή του δικαιώματος καταχρηστική, λόγω μη επίκλησης πρόσθετων στοιχείων συμπεριφοράς της επισπεύδουσας, από τα οποία να προκύπτει ότι αυτή δημιούργησε στον οφειλέτη την πεποίθηση ότι δεν θα ασκήσει το δικαίωμά της και λόγω μη επίκλησης ανέντιμης συμπεριφοράς της επισπεύδουσας, ώστε η συμπεριφορά της να θεωρείται ότι είναι αντίθετη στη καλή συναλλακτική πίστη και στα χρηστά ήθη. Στο ίδιο πλαίσιο απερρίφθη, ο λόγος ανακοπής που αφορούσε κατάχρηση, διότι, συνεπεία της μη επιδίωξης της ικανοποίησης της αξίωσής της επισπεύδουσας από κάποιον από τους συνοφειλέτες, η αξίωσή της αυξήθηκε υπέρμετρα λόγω των τόκων, οι οποίοι επιβάρυναν την οφειλή, με την αιτιολογία ότι επίκληση της υπέρμετρης διόγκωσης του χρέους λόγω τοκογονίας δεν είναι καν συμπεριφορά της επισπεύδουσας, αλλά ότι η τοκογονία της απαίτησης είναι συνέπεια της συμπεριφοράς του οφειλέτη και όχι της δανείστριας. Επιπλέον, ορθά έγινε δεκτό ότι ο τυχόν παράνομος υπολογισμός των τόκων έχει ως συνέπεια την ακύρωση της επιταγής κατά το αντίστοιχο ποσό, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα, αλλά δεν καθιστά και καταχρηστική την άσκηση του δικαιώματος προς εκτέλεση της. Τέλος, έγινε δεκτό ότι η επισπεύδουσα δεν είχε ούτε νομική ούτε ηθική υποχρέωση να οχλήσει τον ανακόπτοντα ούτε να εισπράξει την αξίωσή της από τους προς αυτήν υποδεικνυόμενους από τον ανακόπτοντα συνοφειλέτες (ΑΠ 535/2015 (αδημ.))

B. Στην περίπτωση της *ΜΠρΠειρ (Ναυτ) 1962/2020*, το Δικαστήριο απέρριψε ανακοπή, με την οποία ο οφειλέτης ισχυρίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος της περιουσίας του ήταν καταχρηστική, διότι η επισπεύδουσα α) μπορούσε να ικανοποιηθεί προβαίνοντας στην κατάσχεση των τραπεζικών λογαριασμών του στους οποίους υπήρχε ποσό ικανό να υπερκαλύψει το

κεφάλαιο της απαίτησης και μέρος των τόκων και των εξόδων και β) δεν επεδίωξε να ικανοποιηθεί από την περιουσία των συνοφειλετών και εις ολόκληρον ευθυνόμενων εκπροσώπων της πλοιοκτήτριας και διαχειρίστριας εταιρείας του πλοίου, παρά το γεγονός ότι οι τελευταίοι διαθέτουν περιουσία μεγαλύτερης αξίας από τον ανακόπτοντα για την ικανοποίηση της απαίτησης της. Ο λόγος αυτός απερρίφθη διότι κατά την άποψη του Δικαστηρίου, αληθή υποτιθέμενα τα επικαλούμενα από τον ανακόπτοντα πραγματικά περιστατικά, δεν προκλήθηκε έντονη η εντύπωση της αδικίας προς αυτόν και επομένως ότι δεν συνέτρεχε περίπτωση προφανούς υπέρβασης των ορίων της καλής πίστης, των χρηστών ηθών και του κοινωνικού και οικονομικού σκοπού του δικαιώματος, ώστε η άσκησή του από την επισπεύδουσα να παρίσταται καταχρηστική κατά την ΑΚ 281. Σημειώνεται δε στην εν λόγω απόφαση, ότι επί παθητικής εις ολόκληρον ενοχής (άρθρα 481, 482 483, 487, 488 και 926 ΑΚ), καθιερώνεται δικαίωμα του δανειστή, κατά τη νομικώς ανέλεγκτη και απολύτως ελεύθερη (κατ' αρέσκειαν) κρίση του, να στραφεί εναντίον οποιουδήποτε από τους εις ολόκληρον οφειλέτες για μέρος ή το σύνολο της οφειλής, συγχρόνως ή διαδοχικώς, χωρίς να μπορεί να αποκρουσθεί με την ένσταση της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος λόγω διαφοροποιήσεων στην περιουσιακή κατάσταση των συνοφειλετών ή διαφορετικού βαθμού ευθύνης τούτων ως προς την άσκηση του δικαιώματος αναγωγής, αφού ο νόμος απέβλεψε στην ταχεία ικανοποίηση της απαίτησης του δανειστή, εκτός βεβαίως, αν συντρέχουν εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις υπέρβασης των ορίων της καλής πίστης ή των χρηστών ηθών ή του κοινωνικού ή οικονομικού σκοπού του δικαιώματος της δανειστρίας (ΑΠ 871/2010, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΠειρ (Ναυτ) 1962/2020, αδημ.).

Γ. Ως μη καταχρηστική έχει κριθεί (ΕφΑρ 29/2008, αδημ.) η κατάσχεση ακινήτου, λόγω δήθεν προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ της αξίας του κατασχεθέντος και της απαίτησης του δανειστή, καθώς όπως ορθώς έγινε δεκτό δεν αρκεί μόνο η μεταξύ αυτών σύγκριση, αλλά απαιτείται και συνεκτίμηση του τελικού καθαρού πλειστηριάσματος και όλων των απαιτήσεων αναγγελθέντων δανειστών, δεδομένου ότι τελικά το πλειστηρίασμα κατανέμεται μεταξύ όλων των δανειστών. Επομένως, δεν πρόκειται για κατάχρηση δικαιώματος, όταν ο επισπεύδων επιλέγει να προβεί σε κατάσχεση ενός ακινήτου εκ πλειόνων κινητών περιουσιακών στοιχείων συνοφειλετών εάν, ενόψει του συνόλου των αναγγελθεισών απαιτήσεων και του πλειστηριάσματος, το οποίο θα επιτυγχάνονταν από τα κινητά, δεν θα ήταν εφικτή η ικανοποίηση της απαίτησής του.

Δ. Μη καταχρηστική η κατάσχεση της πρώτης κατοικίας του οφειλέτη και η κατάσχεση περιουσίας ενός εκ των εις ολόκληρον οφελετών

Το άρθρο 951 § 2 ΚΠολΔ αποτελεί έκφραση της, κατά τη διάταξη του άρθρου 116 ΚΠολΔ, γενικής αρχής περί της απαγόρευσης καταχρηστικής διαδικαστικής συμπεριφοράς, απηχεί την αρχή της αναλογικότητας (αρχή της αναγκαιότητας) και αποσκοπεί στην αποτροπή της υπερβολικής καταπίεσης του οφειλέτη από την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων, τα οποία ευρίσκονται σε δυσαναλογία σε σχέση προς την απαίτηση (*ΜΠρΓρεβ 5/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ*).

Μέσω του άρθρου 951 § 2 ΚΠολΔ, λοιπόν, επιβάλλεται περιορισμός, προς προστασία του οφειλέτη - καθ' ου η κατάσχεση από τον κίνδυνο της κατάσχεσης και του πλειστηριασμού πραγμάτων περισσοτέρων από όσα απαιτούνται για την ικανοποίηση των δανειστών και των εξόδων της εκτέλεσης (*ΜονΕφαθ 334/2019, αδημ. · ΜΠρΓρεβ 5/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΛαμ 42/2019, ΝΟΜΟΣ· Μπρίνιας, Αναγκαστική Εκτέλεσις τ. Β', Β έκδοση, άρθρο 951, § 257, σελ. 695*). Ο περιορισμός της καταχρηστικής άσκησης της αξίωσης για αναγκαστική εκτέλεση εκδηλώνεται δε ως απειλή ακυρότητας των πράξεων της αναγκαστικής κατάσχεσης πράγματος του οφειλέτη αξίας δυσαναλόγως μεγαλύτερης από το ύψος της ουσιαστικής αξίωσης του επισπεύδοντος ή της κατάσχεσης ορισμένου πράγματος, όταν υπάρχουν άλλα αντικείμενα δεκτικά κατάσχεσης που υπερκαλύπτουν το ποσό της εκτελουμένης αξίωσης ή όταν υπάρχει άλλο πράγμα της κυριότητας του καθ' ου, μικρότερης αξίας, το οποίο υπερκαλύπτει την απαίτηση του επισπεύδοντος. Επιπλέον δε, απαιτείται οι πράξεις του υπόχρεου και η υπ' αυτού δημιουργηθείσα κατάσταση, η οποία συνεπάγεται ιδιαίτερα επαχθείς για τον ίδιο επιπτώσεις, να τελούν σε αιτιώδη σχέση με την προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου. Το ζήτημα δε, εάν οι συνέπειες, που συνεπάγεται η άσκηση του δικαιώματος, είναι επαχθείς για τον υπόχρεο, πρέπει να αντιμετωπίζεται και σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες συνέπειες, οι οποίες είναι δυνατόν να επέλθουν σε βάρος του δικαιούχου από την παρακώλυση της ικανοποίησης του δικαιώματος του (*ΟΛΑΠ 6/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 1603/2014, ΕΠολΔ 2015.259, σημ. Ν. Κατηφόρη, σελ.264*). Σχετική είναι εν προκειμένω, η *ΜΠρΓρεβ 5/2019, (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ)*, η οποία αφορούσε κατάσχεση ακινήτου που αποτελούσε την πρώτη και μόνιμη κατοικία των υπέργηρων γονέων του του οφειλέτη, ενώ η κατάσχεση μπορούσε κατά τους ισχυρισμούς του οφειλέτη να ικανοποιηθεί με μόνη την κατάσχεση ισογείου καταστήματος ιδιοκτησίας συνοφειλέτη ή με τη δέσμευση ή κατάσχεση περιουσιακών

στοιχείων της πρωτοφειλέτιδας εταιρείας ή των εταίρων και μελών της. Το Δικαστήριο απέρριψε τον ως άνω λόγο ανακοπής καθώς δέχθηκε ότι αληθή υποτιθέμενα τα ιστορούμενα περιστατικά, δεν επαρκούν ώστε να θεωρηθεί ότι καθιστούν μη ανεκτή, κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου, την άσκηση του δικαιώματος της επισπεύδουσας να επιδιώξει την αναγκαστική εκτέλεση του εκτελεστού τίτλου της προς ικανοποίηση της επιδικασθείσας απαίτησης. Και αυτό διότι τα προβλήματα της στέγασης που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι υπερήλικοι γονείς του οφειλέτη δεν αρκούσαν για να καταστήσουν καταχρηστική την επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του, τελευταίου, η οποία διενεργείται από την επισπεύδουσα προς προστασία των νομίμων συμφερόντων της και ικανοποίηση των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεών της, ο δε ανακόπτων δεν περιγράφει ορισμένη συμπεριφορά της καθ' ης, όπως μακροχρόνια αδράνειά της ή ορισμένη ενέργεια, η οποία, συνδυαζόμενη με την πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε από τις περιστάσεις που μεσολάβησαν, να δημιουργήσει στον ανακόπτοντα την εύλογη πεποίθηση, ότι αυτή δεν θα ζητούσε να ικανοποιήσει την αξίωσή της, έτσι ώστε η επίσπευση της εκτέλεσης, λόγω της μεταβολής της στάσης της, να του προκαλέσει μη αναμενόμενες και μη ανεκτές δυσμενείς συνέπειες και να επιφέρει έτσι ακυρότητα της αναγκαστικής εκτέλεσης, ούτε η περιγραφόμενη συμπεριφορά της καθ' ης μπορεί να αξιολογηθεί ως καταχρηστική, υπό την έννοια ότι η τελευταία ενήργησε με στόχο την πρόκληση ζημίας του καθ' ου η εκτέλεση, δυσανάλογη του υπό του νόμου επιδιωκόμενου σκοπού, ενώ τέλος, σε κάθε περίπτωση, η επισπεύδουσα δεν μπορούσε και δεν ήταν υποχρεωμένη να γνωρίζει ποιος χρησιμοποιούσε το κατασχεθέν ακίνητο, ως κατοικία. Τέλος, το Δικαστήριο έκρινε, ότι δεν συνιστούσε καταχρηστική άσκηση δικαιώματος και δεν υπερέβαινε την αρχή της αναλογικότητας, μόνη η επιλογή της επισπεύδουσας να επιβάλει αναγκαστική κατάσχεση σε βάρος της περιουσίας ενός από τους περισσότερους σε ολόκληρο υπόχρεους οφειλέτες της.

IV. Η προφανής αντίθεση της επισπευδόμενης διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης στα αντικειμενικά όρια που θέτει η ΑΚ 281, ως λόγος ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ

Παγίως γίνεται δεκτό στη νομολογία, ότι από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 281 ΑΚ, 116, 933 ΚΠολΔ και 25 § 3 του Συντάγματος (αρχή της αναλογικότητας) προκύπτει, ότι λόγο ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ μπορεί να

αποτελέσει και η προφανής αντίθεση της επισπευδόμενης διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης στα αντικειμενικά όρια που θέτει η ΑΚ 281 (ΟΛΑΠ 1/1997, ΕλλΔνη 1997.534=ΕΕΝ 1997.389=ΝοΒ 1998.17· ΑΠ 347/1996 ΕλλΔνη 1997.84 ·ΑΠ 502/1997, ΕλλΔνη 1998.103· ΑΠ 535/2015 (αδημ.)·ΜονΕφαΘ 5595/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΧαλκιδ 174/2019, Αρμ 2019.57).

Στις διατάξεις, οι οποίες εκφράζουν την «αποδοκιμασία» του νομοθέτη στην καταχρηστική αναγκαστική εκτέλεση εντάσσεται και αυτή του άρθρου 951 § 2 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία η κατάσχεση δεν επιτρέπεται να επεκταθεί σε περισσότερα από όσα χρειάζονται για να ικανοποιηθεί η απαίτηση και για να καλυφθούν τα έξοδα της εκτέλεσης. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 951 § 2 ΚΠολΔ, η κατάσχεση δεν επιτρέπεται να επεκταθεί σε περισσότερα από όσα χρειάζονται για να ικανοποιηθεί η απαίτηση και για να καλυφθούν τα έξοδα της εκτέλεσης. Από την ως άνω διάταξη συνάγεται ότι ο περιορισμός της καταχρηστικής άσκησης της αξίωσης για αναγκαστική εκτέλεση εκδηλώνεται, ως απειλή ακυρότητας των πράξεων της άμεσης ή έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως λ.χ. της κατάσχεσης πράγματος του οφειλέτη αξίας δυσανάλογα μεγαλύτερης από το ύψος της ουσιαστικής αξίωσης του επισπεύδοντος (ΜΠρΧαλκιδ 174/2019, Αρμ 2019.57·Κεραμεύς/Κονδύλης/ Νίκας(-Νικολόπουλος), Ερμηνεία ΚΠολΔ ΙΙ, 2000, άρθρο 951, αριθ. 3-4).

Σκοπός ανωτέρω διάταξης, είναι να αποτρέψει την εκ μέρους του δανειστή καταπίεση του οφειλέτη με τη δέσμευση δυσανάλογης προς την απαίτηση περιουσίας του τελευταίου, πρέπει πάντως να ερμηνεύεται με ευρύτητα, δεδομένου ότι κατά την επιβολή της κατάσχεσης δεν είναι βέβαιο πόσοι δανειστές θα αναγγελοθούν, πάντοτε, δε, σε συνδυασμό με τους κανόνες των χρηστών ηθών και της καλής πίστης και εν γένει στο πλαίσιο του άρθρου 116 ΚΠολΔ (ΑΠ 73/1999, ΤΝΠ ΔΣΑ·ΜΠρΑΘ 301/2018, αδημ.). Σύμφωνα επομένως με όσα ορίζει η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 951 ΚΠολΔ, αν το ποσό της απαίτησης είναι ελάχιστο (πολύ μικρό) και η αξία του πράγματος δυσανάλογα μεγάλη, τότε η κατάσχεση μπορεί να ακυρωθεί, εφόσον κατ' εφαρμογή της ΑΚ 281, η ενέργεια αυτή θεμελιώνει προδήλως κατάχρηση του δικαιώματος της επιβολής κατάσχεσης, σε συνδυασμό όμως και με τη συμπεριφορά του οφειλέτη και πριν από την επιβολή της κατάσχεσης, καθώς όσο μικρή και αν είναι η απαίτηση, πρέπει να καταβληθεί από τον οφειλέτη στον δανειστή (ΜΠρΑΘ 301/2018, αδημ.·Βαθρακοκοίλης, Ερμηνεία ΚΠολΔ, άρθρο 951, αριθμ. 14).

Σε κάθε περίπτωση, πρόκειται για ελάττωμα που αφορά σε συγκεκριμένη πράξη εκτέλεσης, το οποίο επιφέρει την ακυρότητα αυτής. Η εκ μέρους του

επισπεύδοντας ενέργεια συγκεκριμένης πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης, λ.χ. της επιταγής, της κατάσχεσης ή του πλειστηριασμού κατά τρόπο αντίθετο προς τον σκοπό της ή προς την καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη οδηγεί σε ακυρότητα της συγκεκριμένης πράξης, προβαλλόμενη στις εκάστοτε οριζόμενες για την προβολή της προθεσμίες (Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), *Ερμηνεία ΚΠολΔ ΙΙ*, 2000, άρθρο 934, αριθ. 10, ό.π.π.).

Γίνεται λοιπόν δεκτό, ότι η αντίθεση της επίσπευσης διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης στην καλή πίστη ή στα χρηστά ήθη και στον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαιώματος μπορεί να προβληθεί, ως λόγος σε ανακοπή κατά της εκτέλεσης (ΟΛΑΠ 488/1984, ΑρχΝ 1984.360·ΟΛΑΠ 49/2005, ΝοΒ 2006.378·ΟΛΑΠ 12/2009, ΕφΑΔ 2009.1388·ΑΠ 1170/1997, Δ 1998.602· ΑΠ 502/1997 Δ 1997.103· ΕφΑθ 3861/2008, ΕφΑΔ 2009.110 με παρατ. Α. Πανταζόπουλου, ΜΠρΘεσ 2041/2016, ΕλλΔνη 2016.878· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νίκας), *Ερμηνεία ΚΠολΔ Ι*, 2000, άρθρο 116, αριθ.2, σελ. 254·Νίκας, *Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι Γενικό Μέρος*, 2010, παρ.6, σελ. 133, ό.π.π. στη νομολογία στην υποσημείωση με αριθ. 90 · Κλαμαρής, *Η καταχρηστική άσκησης δικαιώματος εν τω αστικώ δικονομικώ δικαίω*, 1978, σελ. 287 επ.· Μπρίνιας, *Αναγκαστική Εκτέλεση*, τόμος V, αρ.1017, σελ. 2114·Μπότσαρης, *Το καθήκον αληθείας κατά το άρθρο 116 ΚΠολΔ*, 1988, σελ.75επ.·Μιχαηλίδου, *ΕΠολΔ 2009.457 επ.*).

Στη θεωρία έχει διατυπωθεί και η ισχυρή γνώμη, ότι η απαγόρευση καταχρηστικής άσκησης των δικονομικών δικαιωμάτων ακόμη και στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης, θεμελιώνεται ικανοποιητικά στο άρθρο 116 ΚΠολΔ χωρίς να είναι αναγκαία η προσφυγή στην ΑΚ 281 (Μητσόπουλος, *ΕλλΔνη 1984.881· Ράμμος, Εγχειρίδιο Αστικού Δικονομικού Δικαίου*, τ. Ι, 1980, σελ. 624-625· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νίκας), *Ερμηνεία ΚΠολΔ Ι*, 2000, άρθρο 116, αριθ.3, σελ. 255 και οι εκεί παραπομπές στη νομολογία· Νίκας, *Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι Γενικό Μέρος*, 2010, § 6, σελ. 135 (όπου δέχεται συμπληρωματική εφαρμογή της ΑΚ 281)·Μπέης, *Πολιτική Δικονομία, Ερμηνεία κατ'άρθρο*, άρθρο 116, σελ. 595). Περαιτέρω, η αντίθεση της από μέρους του δανειστή επισπευδόμενης αναγκαστικής εκτέλεσης στην καλή πίστη και τα χρηστά ήθη αποτελεί ουσιαστικό ελάττωμα του εκτελεστού τίτλου, το οποίο είναι δυνατόν να οδηγήσει σε ακύρωση αυτού (ΕφΑθ 4032/1985, ΕλλΔνη 1985.946).

Επιπρόσθετα, καταχρηστική μπορεί να είναι και η επιταγή προς πληρωμή. Η ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ κατά της επιδοθείσας επιταγής προς πληρωμή μπορεί

λοιπόν να περιέχει ως λόγο την κατάχρηση δικαιώματος. Προκειμένου δε να κριθεί, αν η επίδοση της επιταγής προς πληρωμή αποτελεί κατάχρηση δικαιώματος, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, εφόσον προβάλλεται με την ανακοπή (για τη στήριξη αντίστοιχης ένστασης) και η προηγούμενη της κοινοποίησης της επιταγής συμπεριφορά του επιτάσσοντος, ως μέρος των περιστάσεων άσκησης της ανακοπτόμενης πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας, οι οποίες (περιστάσεις) αποτελούν στοιχεία της βάσης της προτεινόμενης ένστασης καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος μέσω του λόγου της ανακοπής (ΑΠ 1096/1988, ΕλλΔνη 1990.70·ΕφΚερκ 24/2002, ΕΤρΑξΧρΔ 2003.966·ΜΠρΠειρ 3396/2003, Αρμ 2003.697· ΜΠρΛασιθ 50/2020, αδημ.).

V. Προθεσμία προβολής λόγου ανακοπής, ο οποίος βασίζεται σε καταχρηστική αναγκαστική εκτέλεση

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 934 § 1 ΚΠολΔ, η οποία επιβάλλει την κατά στάδια προσβολή των πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης, η ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ είναι παραδεκτή αν ασκηθεί εντός προθεσμιών που η διάταξη αυτή καθορίζει ανάλογα με τον προβαλλόμενο λόγο και την προσβαλλόμενη πράξη εκτέλεσης (ΜΕφΑθ 334/2019, αδημ.). Οι εν λόγω προθεσμίες είναι δικονομικές, εξετάζονται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο και η πάροδος τους συνεπάγεται έκπτωση από το δικαίωμα προσβολής της σχετικής πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας (ΑΠ 758/2014, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΠατρ 937/2019, ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ).

Περαιτέρω, κατά τους ορισμούς της διάταξης του άρθρου 934 § 1α ΚΠολΔ, όπως ισχύει μετά τον ν. 4335/2015 σταδιακή προσβολή των πράξεων εκτέλεσης σημαίνει, ότι ανάλογα με το αντικείμενο της η εκάστοτε ανακοπή κατά της εκτέλεσης θα πρέπει να ασκείται σε καθορισμένες από τον νόμο προθεσμίες.

Στο πρώτο στάδιο προσβολής των πράξεων εκτέλεσης έχουν μετατοπιστεί από τον νομοθέτη και οι λόγοι ανακοπής που αμφισβητούν την εγκυρότητα των πράξεων της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης (934 Ι α' ΚΠολΔ). Πρόκειται για ατασθαλίες, οι οποίες επιδρούν ακυρωτικά σε κάποια πράξη της διαδικασίας της εκτέλεσης που επιχειρήθηκε από την πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης μέχρι και τη δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης κατά τα άρθρα 955 Π 2 και 995 ΙV 2 ΚΠολΔ

Οι λόγοι, οι οποίοι αφορούν στην εγκυρότητα του τίτλου είναι τα διάφορα τυπικά ή ουσιαστικά ελαττώματα του. Τυπικά ελαττώματα του τίτλου είναι οι

ελλείψεις, οι οποίες αφορούν στον τίτλο, ως έγγραφο λ.χ. όταν δεν έχει περιιαφθεί τον εκτελεστήριο τύπο ή το συμβολαιογραφικό έγγραφο έχει ελλείψεις που οδηγούν σε ακυρότητα κ.ά. Ουσιαστικά ελαττώματα του τίτλου είναι όλα τα υπόλοιπα ελαττώματα αυτού, όπως επί παραδείγματι, όταν δεν προκύπτει η ποσότητα της παροχής (916 ΚΠολΔ) ή δεν συγκοινοποιήθηκαν τα έγγραφα, τα οποία αποδεικνύουν την πλήρωση της αίρεσης ή επισπεύδεται εκτέλεση με βάση οριστική απόφαση που δεν κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή κ.ο.κ. Ουσιαστικό ελάττωμα υφίσταται και όταν ο επισπεύδων δεν φέρεται ως δικαιούχος της ενσωματωμένης στον τίτλο αξίωσης ή ο καθ' ου η εκτέλεση δεν ανήκει στα πρόσωπα, τα οποία νομιμοποιούνται παθητικά να ανεχθούν την εκτέλεση με βάση τον προκείμενο τίτλο.

Η προθεσμία της ανακοπής που επιδιώκει την ακύρωση της αναγκαστικής εκτέλεσης λόγω των ανωτέρω ελαττωμάτων, ορίζεται ενιαία σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης (απότατο χρονικό όριο άσκησης ανακοπής), όταν η εκτέλεση επισπεύδεται για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων. Κατά το γράμμα του νόμου, αφετηρία της προθεσμίας των 45 ημερών αποτελεί η ημέρα της κατάσχεσης. Η διατύπωση αυτή πάντως, μάλλον αποτελεί σχήμα κατά συνεκδοχή. Η γνώση του καθ' ου είναι απαραίτητη για την εκκίνηση της ανωτέρω προθεσμίας και η γνώση αυτή εξασφαλίζεται με την επίδοση στον ίδιο του αντιγράφου της κατασχετήριας έκθεσης. Επομένως, η προθεσμία των 45 ημερών ξεκινά κανονικά από την επίδοση του αντιγράφου της κατασχετήριας έκθεσης στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη. Αν αυτός παρίσταται κατά την κατάσχεση, αλλά αρνείται να παραλάβει το ανωτέρω αντίγραφο, δεν προβλέπεται από το νόμο επίδοση του στον ίδιο, οπότε η αφετηρία της προθεσμίας θα είναι, για την ως άνω περίπτωση, αναπόφευκτα, η ημέρα περάτωσης της κατάσχεσης.

Η δεύτερη κατηγορία ελαττωμάτων, τα οποία εντάσσονται στο πρώτο στάδιο αφορά στις ακυρότητες των πράξεων της προδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης. Η προδικασία εξαντλείται κυρίως στην επίδοση προς τον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη αντιγράφου του απογράφου με επιταγή προς εκτέλεση. Οι λόγοι που στρέφονται κατά του κύρους της επιταγής υπόκεινται στην ανωτέρω προθεσμία των 45 ημερών του άρθρου 934 Ι α' ΚΠολΔ, είτε αφορούν στο περιεχόμενο, είτε στην επίδοση της στον καθ' ου η εκτέλεση είτε διότι η επιταγή δεν συνοδεύθηκε και από τα έγγραφα που νομιμοποιούν τον επισπεύδοντα καθολικό ή ειδικό διάδοχο (925 ΚΠολΔ). Στην ίδια προθεσμία μάλιστα, υπάγονται και οι λόγοι της ανακοπής, οι οποίοι αφορούν σε προγενέστερες (ή και μεταγενέστερες) της επιταγής πράξης εκτέλεσης, λ.χ. στη

χορήγηση της εντολής (927 ΚΠολΔ) στον δικαστικό επιμελητή ή και σε μεταγενέστερες, εφόσον αυτές προηγούνται χρονικά από την κατάσχεση ή άλλη αντίστοιχη μ' αυτή διαδικαστική πράξη.

Σε περίπτωση, λοιπόν, κατά την οποία, προβάλλεται ως λόγος της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ η αντίθεση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης στα αντικειμενικά όρια της ΑΚ 281 και η εξ αυτού του λόγου ακυρότητα της εκτέλεσης, αν η κατάχρηση αφορά στην εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου με την έννοια του ότι η εκτέλεση διενεργείται δυνάμει τυπικώς έγκυρου τίτλου, ο οποίος όμως αποκτήθηκε αντίθετα προς την ΑΚ 281 ή όταν η προηγούμενη συμπεριφορά του επισπεύδοντος δημιούργησε στον οφειλέτη την εύλογη πεποίθηση περί μη εκτέλεσης του τίτλου σε βάρος του, ο σχετικός λόγος ανακοπής θα πρέπει να προβληθεί εντός της προθεσμίας, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 934 παρ.1α' ΚΠολΔ (*ΟΛΑΠ 12/2009 ΑρχΝ 2009.708, σημ. Χ. Νικολαΐδη, ΑρχΝ 2009.712=ΝοΒ 57.1417· ΑΠ 1077/2015·ΑΠ 261/2017·ΕφΑΘ 2755/1998, Δ 1998.1126·ΕφΑΘ 1433/2007, ΕφΑΔ 2008.235, παρατ. Χ. Απαλαγάκη·ΕφΑΘ 2337/2007, ΕφΑΔ 2008.471, παρατ. Σπ. Ανδρίτσου· ΕφΑΘ 3861/2008, ΕφΑΔ 2009.110, παρατ. Α. Πανταζόπουλου· ΜονΕφΑΘ 5595/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΗρακλ 1928/2010, Αρμ 2010.1203-1204, ό.π. στην πάγια νομολογία·από τη θεωρία βλ. σχετ. Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (-Νικολόπουλο), Ερμηνεία ΚΠολΔ κατ'άρθρο, ΙΙ, 2000, άρθρο 934, αριθ.10, σελ.1788·Γέσιου-Φαλτσή, Αναγκαστική Εκτέλεση-Γενικό Μέρος, 1998, σελ.203· Ποδηματά, Ζητήματα εφαρμογής των άρθρων 933 και 936 ΚΠολΔ, 1991, σελ.75-76· Αρβανιτάκη, Προθεσμία προσβολής της καταχρηστικής κατάσχεσης, ΕπιστΕπετΑρμ 1990.73 επ.(75)· Μπρίνια, Κατ'άρθρο Ερμηνεία ΚΠολΔ. άρθρο 934, παρ.168, σελ. 465-466·Μακρή, Ανακοπή κατά της εκτέλεσης και αίτηση αναστολής κατά τον ΚΠολΔ, 2007, σελ.184 επ. (188-189). Μιχαηλίδου, ΕΠολΔ 2009.457 επ.·Βαθρακοκοΐλη, Ερμηνεία ΚΠολΔ, άρθρο 934, αριθ.25.*

Αν η αντίθεση στα κριτήρια της ΑΚ 281 αφορά στην απαίτηση ή στη διαδικασία της εκτέλεσης, ο λόγος της ανακοπής πρέπει να προβάλλεται μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 §1β ΚΠολΔ, δηλαδή έως την έναρξη της τελευταίας πράξης εκτέλεσης, η οποία, προκειμένου για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, είναι, κατά το άρθρο 934 § 2 ΚΠολΔ, η σύνταξη της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης (*ΜονΕφΑΘ 5595/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ·ΜΕφΑΘ 334/2019, αδημ*). (Πρβλ. *ΜΠρΠατρ 937/2019, ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, σύμφωνα με την οποία λόγος ανακοπής που αφορά αντίθεση της επισπευδόμενης εκτέλεσης στην καλή πίστη και τα χρηστά ήθη δεν αποτελεί ουσιαστικό ελάττωμα του τίτλου, ώστε να καθίσταται εφαρμοστέα η βραχύτερη*

προθεσμία του άρθρου 934 § 1α ΚΠολΔ, αλλά αποτελεί λόγο που αφορά στην εκτελούμενη απαίτηση, με παραπομπή σε Π. Γέσιου-Φαλτσή, § 39- 40. Το Δικαστήριο δέχθηκε εν προκειμένω την άποψη πως όταν ο λόγος ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ για την καταχρηστική άσκηση δικαιώματος αμφισβητεί το επιτρεπτό ή μη της ικανοποίησης της απαίτησης, η οποία επιδιώκεται με την αναγκαστική εκτέλεση και κατά τελλογική ακολουθία και της πράξης εκτέλεσης με την οποία η αξίωση αυτή πραγματώνεται αναγκαστικά, η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος εντοπίζεται στις ουσιαστικές σχέσεις των μερών και πρέπει να αντιμετωπίζεται με τα κριτήρια του ουσιαστικού δικαίου (με παραπομπή σε Π. Γέσιου-Φαλτσή, § 39-40). Περαιτέρω δέχθηκε, ότι η κατάσχεση εις χείρας των τραπεζών και στους λογαριασμούς που τηρούν οι ανακόπτοντες, προκαλεί έντονη την εντύπωση της αδικίας και της παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας, εφόσον οι ανακόπτοντες είναι κύριοι ακινήτων και η επισπεύδουσα δεν έχει εγγράψει προσημείωση υποθήκης έστω και για ένα ελάχιστο ποσό προς εξασφάλιση της απαίτησης της σε βάρος των ως άνω ακινήτων, περαιτέρω δε ότι καθίσταται προφανές πως με το μέτρο που αυτή χρησιμοποιεί για να ικανοποιήσει την απαίτηση της επιδεικνύει, κατά τον παρόντα ιδίως χρόνο της γενικευμένης οικονομικής ύφεσης στη χώρα, μεγάλη σκληρότητα έναντι των ανακοπτόντων, ενώ συγχρόνως η ίδια δεν θα έχει καμία οικονομική ωφέλεια από την πράξη της αυτή. Υπήρξε, λοιπόν, σύμφωνα με το Δικαστήριο προφανής δυσαναλογία του χρησιμοποιούμενου μέτρου σε βάρος των ανακοπτόντων προς τον επιδιωκόμενο από την επισπεύδουσα σκοπό και οι προσβαλλόμενες πράξεις εκτέλεσης συνιστούν καταχρηστική εκ μέρους της άσκηση δικαιώματος, που πλήττει το κύρος των πράξεων αυτών, καθιστώντας αυτές ακυρωτές.

Περαιτέρω, στο προ του ν. 4335/2015 καθεστώ, γινόταν δεκτό πως αν η αντίθεση στα κριτήρια της ΑΚ 281 ΑΚ αφορούσε στην απαίτηση ή στη διαδικασία της εκτέλεσης, ο λόγος της ανακοπής έπρεπε να προβληθεί εντός της προθεσμίας του άρθρου 934 § 1β' ΚΠολΔ, ως ίσχυε τότε, δηλαδή έως την έναρξη της τελευταίας πράξης εκτέλεσης η οποία, προκειμένου περί ικανοποίησης χρηματικών απαιτήσεων, είναι, κατά το άρθρο 934 § 2 ΚΠολΔ, η σύνταξη της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης (ΟΛΑΠ 12/2009, ΑρχΝ 2009.708, σημ. Χ. Νικολαΐδη, ΑρχΝ 2009.712=ΝοΒ 57.1417).

Τέλος, στην περίπτωση του πλειστηριασμού, αν η καταχρηστικότητα συνδέεται με ορισμένη συμπεριφορά του επισπεύδοντος, η οποία, συνδυαζόμενη με την πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε με τις περιστάσεις που μεσολάβησαν, δημιούργησε στον οφειλέτη την εύλογη πεποίθηση ότι δεν θα ενεργηθεί ο

πλειστηριασμός, έτσι ώστε η μεταγενέστερη διενέργειά του, λόγω της μεταβολής της στάσης του επισπεύδοντος, να προκαλέσει μη αναμενόμενες και μη ανεκτές δυσμενείς συνέπειες για τον οφειλέτη, προκειμένου να επέλθει ακυρότητα του πλειστηριασμού, απαιτείται σύμφωνα με νομολογιακή θέση (*ΜονΕφΑθ 5595/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ*) και γνώση εκ μέρους του υπερθεματιστή της συμπεριφοράς του επισπεύδοντος και των όσων συνέβησαν πριν από τον πλειστηριασμό, τα οποία καθιστούν την διενέργεια αυτού καταχρηστική υπό την έννοια της ΑΚ 281, διότι ο υπερθεματιστής ζημιώνεται κυρίως από την ακύρωση του πλειστηριασμού. Η γνώση αυτή είναι δε δεδομένη, όταν το εκπλειστηριασθέν ακίνητο κατακυρωθεί στον επισπεύδοντα, ο οποίος έτσι αποκτά και την ιδιότητα του υπερθεματιστή (*ΑΠ 340/2006, Δ 2006.1310· ΕφΑρ 96/2013, Δικογραφία 2013.299· ΜονΕφΠειρ 523/2015, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΕφΑθ 2152/2008, ΕλλΔνη 2009.562· ΜονΕφΑθ 5595/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ*).